

TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
2. ULUSAL ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ
İstanbul, 4-5 Aralık 1997

SÜRDÜLEBİLİR KALKINMA

Azize AYOL.

ÖZET

İnsanoğlu, yaşamını devam ettirebilmek için, sürekli olarak doğadan yararlanmakta ve bunu yaparken de ekolojik dengeyi bozmaktadır. Doğal kaynakların bir kısmı yenilenebilir, bir kısmı da yenilenemeyen kaynaklardır. İhtiyaçların karşılanmasında yıllarca, doğal kaynak kullanımına dikkat edilmemiş ve büyük bir sorumsuzluk örneği sergilenmiştir. Dünya özellikle son yirmi-otuz yılda bu gerçeğin farkına vararak doğa ve doğal kaynakları koruma yolunda çevre hareketleri oluşumu çabasına girmiştir. Bu konuda ülkeler farklı stratejiler belirlemelerinin yanı sıra bir araya gelerek bu sorunları yüz yüze tartışmanın gerekliliğine inanmışlardır. Bu gün dünyanın sahip olduğu çevre politikalarının başında Sürdürülebilir Kalkınma kavramı vardır. Dünya milletleri arasında çeşitli tartışmalara konu olan bu kavram 1980'den beri dünya gündemini meşgul etmektedir.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT

SUMMARY

People always use the nature and naturel sources to survive their life while ecological balance is spoiled. Some of natural sources are renewable sources, and the others are not renewable sources. To supply necessities of human-being, naturel sources using with pay any attention, otherwise, a big unresponsibility example was shown. Pertucularly in last two decades, world nations realeased the actual and they has started to enviromentally activities on protecting the nature and naturel sources. On this subject, countries has beleived that these problems should be discussed frankly by all world nations in spite of developing different strategies. Today, first of world enviromental policy is sustainable development around the world. This concept that has been argued by world nations many times, covered the world agenda since 1980.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

İnsanoğlu, yaşamı sürdürebilmek için, dünyada varoluşundan beri, doğadan yararlanmışır Hergün biraz daha artan doğaya sahip olma isteği sonucu, ekolojik denge adeta bozulmuştur. Dünya nüfusu hızla artarken, doğal kaynaklar hızla artmamakta, aksine sorumsuzca tüketilmektedir. 2000 yılına doğru, çok sayıda ekolojik dengesizlik olayı yaşanmaktadır Bunların başında da hızlı nüfus artışı gelmektedir (Demirer M A , 1989). Dünyanın toplam nüfusu 1987 yılında 5 milyarı aşmıştır Dünya, nüfusu hızlı artan ve nüfusu yavaş artan bölgeler diye ikiye ayrılmıştır Kuzey yarıkürede yer alan, Batı Avrupa ülkeleri, Kuzey Amerika, Doğu Avrupa ve Eski Sovyet Cumhuriyetleri, Avusturalya, Yeni Zellanda, Doğu Asya (Çin, Japonya, Kore) gibi bölgelerde yavaş nüfus artışı gözlenirken, güney yarıkürede yer alan Güneydoğu Asya (Endonezya, Filipinler, Tayland), Latin Amerika, Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Nepal, Orta Doğu, Afrika gibi yerlerde ise hızlı nüfus artışı gözlenmektedir (World Watch Institute, TÇSV, 1989) Nüfus artışının etkin olarak gözlemlendiği ülkeler gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerdir Dünyada düzensiz kitleleşme, aşırı trafik, gürültü, hava, su, toprak kirliliği, katı atık yığınları gibi sorunlar yoğun olarak yaşanmaktadır. Ancak, ekonominin ve teknolojinin geliştiği ülkelerde, çevreye verilen zararlar minimize edilmeye çalışılmaktadır.

Başlangıçta yerel olarak artan sorunlar globalleşti. Artık dünya milletleri çevre konusunda daha hassas davranmaktadırlar. Bugünü burada yaşadığımız gibi geleceği de burada yaşayacağız Bu nedenle dünya kaynaklarını daha adaletli ve insancıl paylaşmalıyız. Dünyanın su, gıda sorunu var, azalan tarım alanları, atmosferde yok olan ozon tabakası, gürültü, su, hava, toprak kirlilikleri vb. gibi sorunları var. Keşke, bütün insanların ortak ideali bu sorunları çözmeye yönelik olsaydı Yazık ki, insanoğlu rahat ve mutlu yaşamak için bir taraftan teknolojik olarak bir şeyler kazanırken, bir taraftan da bazı şeyleri yok ettiğini yıllarca anlayamamıştır. Ülkeler bu sorunları fark ettikçe, gidişatın değişmesi için bazı yollara başvurmuşlar, farklı stratejiler belirlemelerin yanı sıra bir araya gelerek bu sorunları yüz yüze tartışmanın gerekliliğine inanmışlardır. 1972 yılında Stockholm'da Birleşmiş Milletler tarafından yapılan bir konferans ile uluslararası platformda çevre sorunları için ilk kez bir zemin oluşturulmuştur(Zilelioğlu,H 1989) Bu konferansın ardından 1973'de Birleşmiş Milletler Çevre Programı, UNEP, merkezi Nairobi-Kenya'da bulunan bir komisyon olarak kurulmuş ve bundan sonraki çevresel faaliyetleri düzenleme görevi bu kuruluşa verilmiştir

Ortak bir gelecekte bahsedebilmemiz için, ülke sınırlarımız, dilimiz, dinimiz, milliyetimiz ne olursa olsun yaşamak için amaçlarımız ortak olmalıdır. Bu bağlamda ortaya atılan sürdürülebilir kalkınma; düşünebildiğimiz kadar bir zaman diliminde gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeksizin bugünün ihtiyaçlarını karşılamak olarak ifade edilebilir. İlk kez 1980 yılında IUCN (Uluslararası Doğa Koruma Birliği) sürdürülebilir kalkınma kavramından bahsetmiştir. 1983 yılı sonlarında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin talebi üzerine Norveç Başbakanı Mrs. Gro Harlem Brundtland tarafından kurulan Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (WCED) 3 yıl gibi uzun bir süreden sonra 1987 yılında "Ortak Geleceğimiz" adlı raporu yayınlamıştır. Bu rapor enerji, çevre, insan bazında tamamen sürdürülebilir kalkınmayı işlemiştir. Birçok insan sürdürülebilir kalkınmayı desteklerken, bazıları da teorikte güzel olan bu olayın aslında, gelişmiş ülkelerin az gelişmiş ülkeleri daha iyi sömürmek için hazırladıklarını düşünerek olaya farklı bir bakış açısıyla yaklaşmaktadırlar. Gelişmiş ülkelerin az gelişmiş ülkeler üzerinde bir yaptırım gücünün olduğu açıkça gözlenmektedir. Öncelikle toplumun bugününe bakılmalı, geri kalmış ülkeler ile gelişmiş ülkelerdeki halk arasındaki uçurumları kaldırma yoluna gidilmeli bu durum düzeltilmelidir. Ülkemizdeki duruma gelince, Türkiye gelişmiş ülkelere yakın yerlerde seyreden, genç ve dinamik nüfusa sahip bir ülkedir. Yaşanan çevre problemleri doğal kaynak kullanımları, işsizlik gibi pek çok problemi olmasına rağmen genelde kendi kendine yetebilen bir görünüm sergilemektedir. Zengin doğal kaynaklara sahiptir. Kaynak, su, hava ve topraktır. Ülkenin ekonomik büyümesi, kalkınma olarak tanımlanamaz. Kalkınmanın salt olarak ekonomik büyümeyi ifadesinden çok, sahip olunan doğal kaynaklarla ifadesi daha uygun olur. Ülkemiz bu bakımdan oldukça iyi bir potansiyele sahiptir. Bu bakımdan bunları doğru bir politikayla en iyi şekilde kullanmalıdır. Sağlıklı tarım politikalarıyla kişi başına düşen ürün miktarı arttırılmalı, refah seviyesinin yükselmesini sağlayan mal ve hizmet üretilirken uygulanan teknolojinin çevre dostu olmasına, doğal kaynak tasarrufu ve enerji bakımından az atıklı teknolojilerin kullanımına yönelmesine, işletmelerin sahip olduğu finansal kaynakların bir kısmının üretimleri sırasında açığa çıkan atıkların bertaraf edilmesi ve kirliliğin önlenmesi için kullanılmasına, devletin çevre korunmasına ilişkin kalıcı yasalar ve uygulamalara gitmesine, kamuoyunun bilinçlendirilmesine, toplum-doğa dengesinin sağlanmasına, çevre ve kalkınmanın bir ikilem yaratmadan uyumlu bir ikili oluşturmalarına yönelik çalışmalar sürdürülebilir kalkınma kavramının gerçekleştirilmesi için gereken basamaklardır. Bu hedeflere ulaşmada etkin görev alacak olan Çevre Mühendisleri'in konuya mükemmel çözümler getireceklerine olan inancım sonsuzdur.

KAYNAKLAR

1. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı, 29-30 Kasım 1989, sayfa 266, Mehmet Aif DEMİRER
2. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı, sayfa 239 Y.Doç Dr. Hilal ZİLELİOĞLU